

Τα άρθρα / Το υποκείμενο / Σύνθετα με το δισ- και το δυσ-

Όνομα: _____

ΑΡΘΡΑ

Άρθρα είναι οι μικρές λεξούλες που μπαίνουν μπροστά από τα ουσιαστικά και δείχνουν το γένος τους (δηλαδή αν είναι αρσενικά, θηλυκά ή ουδέτερα). Είναι δύο ειδών: το οριστικό και το αόριστο.

Οριστικό άρθρο

Το οριστικό άρθρο **ο** (αρσενικό), **η** (θηλυκό), **το** (ουδέτερο) χρησιμοποιείται όταν μιλάμε για κάτι ορισμένο, συγκεκριμένο.
π.χ. Η μητέρα πλένει.

Ενικός αριθμός			
Ονομαστική	ο	η	το
Γενική	του	της	του
Αιτιατική	το(ν)	τη(ν)	το
Πληθυντικός αριθμός			
Ονομαστική	οι	οι	τα
Γενική	των	των	των
Αιτιατική	τους	τις	τα

Αόριστο άρθρο

Το αόριστο άρθρο **ένας** (αρσενικό), **μία** (θηλυκό), **ένα** (ουδέτερο) χρησιμοποιείται όταν μιλάμε για κάτι αφηρημένο, που δεν είναι γνωστό.

π.χ. Μια γάτα νιαουρίζει.

Κλίνεται μόνο στον ενικό αριθμό:

Ενικός αριθμός			
Ονομαστική:	ένας	μία (μία)	ένα
Γενική:	ενός	μιας	ενός
Αιτιατική:	ένα(ν)	μία (μία)	ένα

1. Σε κάθε πρόταση βρίσκω το υποκείμενο και το γράφω μέσα στην παρένθεση:

- Η Μαίρη τραγουδάει. (_____)
- Οι φίλαθλοι μάλωσαν. (_____)
- Εγώ παρακολουθώ. (_____)
- Εμείς τρέχουμε. (_____)

2. Υπογραμμίζω το υποκείμενο (μαζί με το άρθρο).

- Οι θεατές χειροκρότησαν τους ηθοποιούς.
- Στο σχολείο συναντήθηκαν τα παιδιά.
- Μια μαϊμού έτρεχε πάνω σε ένα ποδήλατο.
- Ο γεωργός οργώνει το χωράφι.
- Η γιαγιά διηγείται ένα παραμύθι.
- Τα παιδιά παίζουν στην αυλή.
- Οι μαθητές γράφουν στο βιβλίο.
- Ο Γιώργος και ο Πέτρος θα συναντηθούν σήμερα.
- Η Σοφία και η Άννα κρύφτηκαν πίσω από το δέντρο.

Πρόταση είναι ένα σύντομο κομμάτι του λόγου που έχει ολοκληρωμένο νόημα.
π.χ. Η μητέρα μαγειρεύει.

Υποκείμενο

Το πρόσωπο, το ζώο ή το πράγμα που κάνει κάτι ή παθαίνει κάτι σε μια πρόταση λέγεται υποκείμενο.

- Για να βρούμε το υποκείμενο, κάνουμε την ερώτηση «ποιος;»
π.χ. Ο ήλιος λάμπει.

Ποιος λάμπει; → Ο ήλιος (Υποκείμενο)

- Το υποκείμενο μπορεί να λείπει από την πρόταση.
π.χ. Έρχομαι.
Ποιος έρχεται; → Εγώ (Υποκείμενο)
- Τα υποκείμενα σε μια πρόταση μπορεί να είναι περισσότερα από ένα.
π.χ. Θα μας επισκεφτούν ο θεός και η θεά.
Ποιος θα μας επισκεφτεί; → Ο θεός και η θεά (Υποκείμενα)
- Το υποκείμενο μπαίνει πάντα σε ονομαστική πτώση.

Σύνθετες λέξεις με το δισ- και το δυσ-

Γράφονται με:

α) δισ- αυτές που δηλώνουν ότι κάτι είναι διπλό (το πρώτο συνθετικό στη λέξη είναι το δύο).
π.χ. δισύλλαβη (δύο συλλαβές), διώροφο (δύο όροφοι), δίστιχο (δύο στίχους)

β) με δυσ- αυτές που δηλώνουν κάποιου είδους δυσκολία ή αρνητικό αποτέλεσμα.

π.χ. δυσσομία (άσχημη μυρωδιά), δυσανάλογος (κακές αναλογίες), δυσνόητος (δύσκολος στην κατανόηση)

3. Συμπληρώνω με υ ή ι:

- δ__σέλιδος
- δ__σεύρετος
- δ__πρόσωπος
- δ__σκολος
- δ__σύλλαβος
- δ__ωρο

4. Αλλάζω το πρώτο συνθετικό της κάθε λέξης έτσι ώστε να δημιουργηθεί μια αντίθετη λέξη:

- δυσκίνητος → _____
- δυσκολοχώνευτος → _____

5. Εξηγώ τι σημαίνουν τα επίθετα:

- δίτομος → _____
- δισεύρετος → _____

6. Συμπληρώνω τα κενά επιλέγοντας τη σωστή λέξη από την παρένθεση:

- Η λέξη «σκαλί» είναι _____. (δισύλλαβη, δυσύλλαβη)
- Ο αστυνομικός περιέγραψε το συμβάν με όλες τις λεπτομέρειες στην _____ αναφορά του. (δισέλιδη, δυσέλιδη)
- Κάθε τέσσερα χρόνια, όταν δηλαδή ο Φλεβάρης έχει 29 αντί για 28 μέρες, το έτος είναι _____. (δίσεκτο, δύσεκτο)
- Το μονοπάτι, όσο πλησιάζεις στην κορυφή του βουνού, γίνεται ολοένα και πιο _____. (δύσβατο, δίσβατο)

7. Συμπληρώνω στα κενά των λέξεων δισ- ή δυσ-:

- Το ποίημα που διαβάσαμε σήμερα ήταν _____τιχο.
- Το ελάφι, στις μέρες μας, είναι _____εύρετο ζώο.
- Ο λογαριασμός του ΟΤΕ έρχεται κάθε _____μηνο.
- Στην τάξη μας έχουμε έναν _____γλωσσο μαθητή. Μιλά ιταλικά και ελληνικά.
- Ο Θωμάς, ο μαθητής του Χριστού, ήταν _____σπιστος.
- Ο κροκόδειλος στη στεριά είναι _____κίνητο ζώο.
- Στο δωμάτιό μου έχω μια _____μετρη ντουλάπα.